

Henk Esschendal, Diepenveen

Gespot is altijd op zoek naar wat bewoners uit Olst-Wijhe en omliggende dorpen bezig houdt. Deze week beland ik in Diepenveen alwaar ik met Henk Esschendal praat over zijn werk en zijn andere passie; zingen in een shantymusiek. Begonnen als docent video en fotografie geeft hij nu bij ROC Aventus les in Nederlands, rekenen en burgerschapskunde. Het shantymusiek waarin hij zingt heet Heeren van de Heijs. Komende zaterdag treden deze heeren op tijdens de Culturele Winterfair in het Holstohus.

Burgerschapskunde

Henk is getrouwd met Jelly, ze hebben twee zonen en een dochter, alle drie zijn inmiddels uithuiszigt. De oudste zoon verblijft voor zijn werk in China, de middelste werkt in Utrecht en hun dochter studeert journalistiek en is in New-York om de Amerikaanse presidentsverkiezingen te verslaan. Bij aankomst in hun Esschendal repeteert Henk op zijn saxofoon (hij speelt tenorsax) en Jelly werkt in de tuin. "Ik ben begonnen in het vormingswerk en gaf les in fotografie en video. In de loop der jaren zijn onderwijsinstellingen gefuseerd en functies veranderd, het bekende liedje. Ik ben nu docent en mentor voor jongeren die een MBO opleiding volgen." Je geeft naast Nederlands en rekenen ook les in burgerschapskunde, wat is dat? "Je oefent sociale vaardigheden en leert na te denken over jezelf en de wereld om je heen. Belangrijk daarbij is dat leerlingen hun vooroordelen herzien en andere meningen leren te respecteren. Zo verruimen ze hun blik op andere culturen."

Zeemansliederen

Over cultuur gesproken, jouw shantymusiek. Waar staat dat voor? "Shanty's zijn zeemansliederen die vroeger aan boord van grote zeeschepen werden gezongen. Dat gebeurde tijdens werkzaamheden die met z'n allen tegelijk uitgevoerd moesten worden. De samenzang ging dan in cadans met het halen van het anker of het hissen van de zeilen. En ze werden ook gezongen tijdens de spaarzame vrije tijd aan boord. De liederen gaan over verre oorden, mooie vrouwen en kroegen, maar ze werden ook ingezet als protestliederen vanwege de vaak slechte werkomstandigheden en machtsmisbruik van de kapitein. Een shantymusiek bestaat vanuit die geschiedenis alleen uit mannenstemmen."

Julie koor heet Heeren van de Heijs. Hoe is dat ontstaan? Henk:

"Dat is zestien jaar geleden, toen bij de gemeentelijke herindeling Diepenveen bij Deventer werd ingelijfd. Een aantal mannen uit het dorp, waaronder ondergetekende, wilde een platform opzetten om het dorpse karakter van Diepenveen te behouden. Tijdens een vakantie op Terschelling zag onze artistiek leider Henk van Enck een shantymusiek optreden en hij bedacht samen met zijn vriend Tom Trooster dat een dergelijk gezelschap heren uitstekend voor onderlinge samenhang in Diepenveen kon zorgen. Beiden besloten om elk negen vrienden uit te nodigen, om deel van het koor uit te maken. Zo hadden we tijdens de oprichting bij de Haere twintig leden, kort daarna meldden zich nog vijf enthousiaste zangers."

De Heijs

Hoe kwam die naam tot stand? "De naam is ontleend aan het koopvaardijship 'Deventer', in de volksmond 'De Heijs' genoemd. Het was in de zeventiende eeuw dat het schip in opdracht van enkele Deventer families op de beroemde werf van Jan van de Haere van Olst werd gebouwd. Enkele vertegenwoordigers van de investerende families, de zogenoemde Heeren van den Heys, namen de leiding aan boord, waaronder kapitein Henric baron van Enck tot Han. Vanwege deze familiebanden van Henk van Enck en een ander koorlid kwam zodoende de naam Heeren van de Heijs al snel naar voren. De volledige geschiedenis van De Heijs en hoe het daarmee is vergaan kun je lezen op onze website."

Jiddische muziek

Daar lees ik dat jullie meer zijn dan een shantymusiek, wat dan nog meer? "Dat betekent dat wij ook andere liederen zingen dan alleen zeemansrepertoire. Zo hebben we Jiddische muziek uit midden Europa, Russische kerkmuziek uit de dorpen langs de Wolga, blues uit de sloppen van New Orleans

en traditionele Afrikaanse ritmes uit de dorpen van de savannen. Omdat we dat repertoire in een vreemde taal zingen willen we ook begrijpen wat we zingen. Daarvoor nodigen we dan iemand uit, die de taal beheerst en ons het stuk komt uitleggen."

Zijn er virtuoze zangers onder de koorleden? "Laat ik het zo zeggen; we zingen allemaal even goed, een enkeling neemt soms de voorrang voor zijn rekening. We mogen ons wat dat betreft heel gelukkig prijzen met zangpedagoog en dirigent Jenny Nijenhuis. Zij tekent voor de arrangementen en maakt van een eenvoudige shanty altijd iets moois, bijvoorbeeld door ons drie of vier stemmig te laten zingen."

Singing Dutchmen

Henk vertelt dat het hele koor, vijftientwintig man sterk ook optredens verzorgt in Frankrijk en Ierland. Er wordt dan vanzelfsprekend in de landstaal gezongen. "Bij het zingen van Ierse zeemansliederen krijgen we altijd hele enthousiaste reacties uit het publiek. En nee, klachten over ons Engels taalgebruik hebben we nooit gehad. Ze zijn vereerd dat the singing Dutchmen hun traditionals zo goed vertolken." Opmerkelijk is dat het koor geen voorzitter, penningmeester of secretaris heeft. Indachtig naar de oorspronkelijke Heeren van den Heys houdt het shantymusiek de feodale wijze van besturen in ere. Ook dragen de koorleden tijdens hun optredens geen uniformen met klompen. "Teveel poppenkast", zegt Henk. "Alleen bij de uitvoering van Op Hoop van Zegen tijdens het negentigjarige jubileum van toneelvereniging Herman Heijermans droegen we op verzoek onze schipperstruiken."

Heeren van de Heijs, zaterdag 5 november 15:30 uur, theaterzaal Het Holstohus Olst. Kijk voor programma en deelnemers van de Culturele Winterfair op: toerist.olstenvijhe.nl/nieuws